

РЕШЕНИЕ

№ 33296

гр. София, 12.10.2025 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Първо отделение 6 състав, в
публично заседание на 16.06.2025 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Боряна Бороджиева

при участието на секретаря Елеонора М Стоянова, като разгледа дело номер **3684** по описа за **2025** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 10а, ал. 1 от Закона за чужденците в Република България /ЗЧРБ/, във връзка с чл. 145 и следващите от Административнопроцесуалния кодекс /АПК/.

Образувано е по жалба на А. А., гражданин на Б., [дата на раждане] , чрез адвокат Г. П., срещу Отказ за издаване на виза вид „D“ от 10.03.2025г., издаден от длъжностно лице при Посолството на Република България в Д..

Жалбоподателят излага съображения за незаконосъобразност на отказа поради липса на мотиви, допуснати съществени процесуални нарушения, неправилно приложение на закона и несъответствие с неговата цел. Счита, че органът не е изложил относими обстоятелства към посочените в акта правни основания за отказ по чл.10, ал.1, т.17 от ЗЧРБ. Твърди, че е представил изискуемите документи за доказване на целта на пребиваване – обучение в Русенския университет „А. К.“ – езиково и в съответната специалност „бакалавър“, платил съответните такси и приложил изискуемите документи за заявлението за виза. Органът необосновано е приел за недоказани предпоставките за издаване на виза, като не е обсъдил представените от него многобройни документи. Твърди, че отказът засяга правото му на образование, гарантирано от чл.2 от Протокол № 1 към ЕКПЧ, както и твърди нарушение на чл.14 от ЕКПЧ. Претендира отмяна на отказа и присъждане на разноски – държавна такса и адвокатско възнаграждение при условията на чл.36 във вр. с чл.38, ал.1, т.2 от Закона за адвокатурата. Представя подробни съображения в писмена защита.

Ответникът завеждащ Консулска служба при Посолството на Република България в Д., представляван от гл.специалист с юридическа правоспособност А. моли съда да отхвърли

жалбата като неоснователна и недоказана, позовавайки се на отрицателно становище на Дирекция „Миграция“ – Р., в което са изложени основания за отказ на исканата виза, и прави възражение за прекомерност на адвокатското възнаграждение.

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД – С. град, като прецени доводите на страните във връзка със събраните по делото доказателства, намира от фактическа страна и правна страна следното:

Установява се по делото, че на 03.02.2025г. жалбоподателят е подал заявление за издаване на виза за дългосрочно пребиваване (виза вид „D“) до Посолството на Република България в Д., като студент, приет в редовна форма на обучение във висше училище в Република България. Като цел на пътуването в заявлението е отбелязано – обучение, като е уточнено, че обучението е в Университета в Р..

Към заявлението са приложени: национален паспорт; Удостоверение № 228/29.01.2025г. от Технически университет в „А. К.“ Р., че жалбоподателят е приет за учебната 2024/2025 г. в Подготвителен курс за езикова и специализирана подготовка, като след успешно завършване на езиковия курс ще продължи обучението си в първи курс на О. „Бакалавър“, специалност „Информационни и комуникационни технологии“, редовна форма на обучение за срок от 4 години, като по време на обучението си ще бъде настанен в студентските общежития на Русенския университет и че същият е заплатил годишна такса за обучение в езиковия курс в размер на 2500 евро, Удостоверение № 04-11-3052/27.11.2024г. от МОН, че кандидатът е приет за студент от летен семестър на учебната 2024/2025г. в РУ „А. К.“, специалност „Информационни и комуникационни технологии“, на български език, редовна форма на обучение, за срок от 4 години, за придобиване на образователно-квалификационна степен бакалавър, като кандидатът трябва да премине специализирана езикова подготовка: департамент за езиково обучение към Русенския университет с продължителност 11 месеца, документ за плащане, медицинска застраховка и платена премия, приложено е мотивационно писмо, автобиография, свидетелство за съдимост, извлечение от сметка, резервации.

Постановен е оспореният Отказ от 10.03.2025г. за издаване на виза за дългосрочно пребиваване (виза вид „D“), издаден от длъжностно лице на Посолството на Република България в Д.. Като правно основание в него е посочена разпоредбата на чл.10, ал.1, т.17 от ЗЧРБ, а от фактическа страна, в допълнителна бележка е посочено – целта и условията на планирания престой не са обосновани.

По делото са представени писма от Дирекция на МВР-Р., Миграция – от 18.02.2025г. с оглед съгласуване на искането за издаване на виза на жалбоподателя, и други лица, граждани на Б., в което се посочва, че апликантите са приети за редовни студенти, но след като преминал обучение в деветмесечния езиков курс по български език за учебната 2024-2025г. и предвид, че биха могли да дойдат в България едва през март месец 2025г., това би попречило на успешното завършване на езиковото им обучение. Отделно от това е посочена тенденция, от анализа на постъпили визи от граждани на Идния, Б. и П., приети за студенти в Русенския университет през предходната учебна година, че тази категория чужденци продължават да използват страната като транзитен пункт за миграция към З. Европа. За текущата учебна година са постъпили 45 броя искания за издаване на визи Д, като всички са от м.януари 2025г., тоест в средата на учебната година и повечето от тях са подадени в българското дипломатическо представителство в Д., И., от където до момента не били постъпвали искания. Прави впечатление, че всички искания са бланкетни в описанията на приложените документи, както и начина на финансовото им осигуряване на престоя в страната. Също така, фактът, че желаят да започнат обучението си в средата на учебната година давало основание миграционните власти да сметат, че са налице основанията на чл.10, ал.1, т.17 и т.22 от ЗЧРБ за отрицателни становища по исканията за визи. Предвид това

считат, че към момента чужденците не могат да докажат достоверно целта и условията на заявеното пребиваване и на основание чл.10, ал.1, т.17 от ЗЧРБ група „Миграция“ при ОД на МВР Р. възразява да бъдат издадени исканите визи тип „D“ на посочените лица граждани на Б., след които е и жалбоподателят А. А.. Приложена е Докладна записка от група „Миграция“ Р., в която е посочено, че са поканени за провеждане на беседа гражданите на Б., приети за студенти в Русенския университет, със статут на продължително пребиваващи, като са дадени сведения за три лица, две от които са се явили и дали сведения за обучението си и как са избрали този университет, как протича обучението им, а третото лице се сочи, че е напуснало страната и от известно време не посещава лекции и не е виждан на лекции и в общежитието.

Съгласно писмо на ДАНС от 12.05.2025г. се посочва, че е дадено становище по електронен път, като в случая апликанта не е идентифициран като заплаха за националната сигурност, но е констатирано, че попада в хипотезата на чл.10, ал.1, т.17 от ЗЧРБ, тъй като от сектор „Миграция“ към ОДМВР Р. е установено, че към момента на подаване на виза чуждият гражданин е изпуснал срока за записване на езиков курс, което е предпоставка за липса на интерес към учебния процес. Посочва и че хипотезата на чл.10, ал.1, т.17 от ЗЧРБ е извън материалната компетентност на ДАНС, като компетентен орган да постанови отказ по предоставената информация е дирекция „К. отношения“-МВНР.

По делото е представена и кореспонденция между Областна Дирекция на МВР-Р. и Дирекция „К. отношения“ МВНР – С. от 07.03.2025г. по повод постъпили многобройни искания за визи „D“ за кандидат студентите в Русенския университет, граждани на Б., с които са дадени препоръки да се провеждат подробни интервюта, да се изискват средства за издръжка и да се проследи дали има регулярни постъпления по банковите сметки на кандидата, осигуряващи финансова издръжка. Такава кореспонденция е представена и с ректора на Русенския университет от 26.02.2025г. с дадени препоръки за ограничаване на приема, организиране на кандидатстудентска кампания, така, че всички студенти да могат да пристигат в страната навреме и да започнат обучението си, да се извършва подбор на студентите и т.н. Приложен е и анализ на миграционната обстановка на територията на ОСМВР – Р., свързана с пребиваването на чужди студенти през периода 2015-2025г.

От жалбоподателя чрез адвокат П. е представено писмо от ректора на Русенския университет „А. К.“ изх.№ 11000-23/14.05.2025г, представено по друго дело, с което се дава информация, че обучението в подготвителен курс за специализирана и езикова подготовка в университета се провежда целогодишно в учебни групи от не повече от 10 студенти, като всяка група започва занятия по различно време – в зависимост от броя на лицата, които са в готовност да преминат този курс в РУ. Даден е пример с последната група на подготвителен курс за специализирана и езикова подготовка в РУ, която е започнала занятия в началото на м. март 2025 г. и ще завърши в края на м. август 2025 г. При успешно завършен езиков курс, кандидат-студентите имат възможност да се запишат за новата учебна 2025/2026 година в първи курс на специалността, която са избрали.

По делото са представени Заповед № 95-00-26/16.01.2025г. на министъра на външните работи, съгласно т.4 от която е възложено на ръководителите на дипломатическите и консулски представителства да определят с писмена заповед консулски длъжностни лица, които да съставят, подписват и връчват формулярите по образец съгласно Приложение № 7 към чл.34, ал.2 т Наредба за условията и реда за издаване на визи и за определяне на визовия режим (НУРИВОВР) и Заповед № 26 от 10.02.2025 г. на посланик Т. Д. на Посолството на Република България в Република И.-Д., с която определя С. В. - завеждащ Консулска служба в Посолството, при отказ за издаване на виза на чужденец, когато е налице едно от основанията, посочени в чл.10 от ЗЧРБ,

да съставя, подписва и връчва на заинтересованите лица формуляри по образец съгласно Приложение № 7 към НУРИВОВР.

По допустимостта на жалбата:

В административната преписка не се съдържат данни за съобщаване на оспорения отказ, а предвид и заявеното от жалбоподателя връчване на датата, на която е издаден 10.03.2025г., поради което следва да се приеме, че жалбата, по която е образувано настоящото съдебно производство, е подадена в срока по чл.149, ал.1 АПК, още повече че същата е 14 дневния срок от издаването на отказа, срещу подлежащ на оспорване пред съд акт по чл.10а, ал.4 от ЗЧРБ, от лице, чиито интереси той засяга неблагоприятно, поради което е процесуално допустима.

Съдът намира, че жалбата е допустима с оглед изискването на чл.10а, ал.4 от ЗЧРБ, тъй като засяга правото на образование, гарантирано като основно право по ЕКПЧ, с ратифицирания от РБългария Протокол № 1 към нея. Жалбоподателят се позовава конкретно на засягане на това право, гарантирано в чл.2 от Протокол 1 към ЕКПЧ. В този смисъл е и определение на ВАС на РБ по адм.дело № 8911/2025 на ВАС (в което се споделя становище, че с посочването от жалбоподателя на нарушение на чл.2 от Протокол 1 към ЕКПЧ – право на образование не съществува забраната на чл.10а ал.4 от ЗЧРБ и отказът категорично подлежи на съдебен контрол). Съдът не споделя другата част от съдебната практика на ВАС на РБ, според която „След като правото на образование е уредено в Протокол № 1 към ЕКЗПЧОС, то не представлява основно право, защитимо от ЕКПЧ по смисъла на чл. 10а, ал. 4 ЗЧРБ“ (в този смисъл са определенията на ВАС на РБ по адм. дела № 9161/2025 г., № 9124/2025 г. и др.). Оспореният отказ, постановен от българските власти, макар и спрямо лице, намиращо се извън територията на държавата страна по Конвенцията, попада в обхвата на защитата от ЕКПЧ, тъй като същата има действие в случая, в контекста на визовия контрол и защото се засяга правото на образование, гарантирано от чл. 2 на Протокол № 1 към ЕКПЧ. Протоколът е част от системата на основните права по Конвенцията и има същата юридическа сила като разпоредбите в основния ѝ текст. Противното разбиране в част от практиката на ВАС на РБ, че правата от Протокол № 1 не са „основни“ по смисъла на чл. 10а, ал. 4 ЗЧРБ, не се споделя, тъй като противоречи на системното тълкуване на Конвенцията и на трайната практика на ЕСПЧ, която разглежда правото на образование като основно (така Kjeldsen, Busk Madsen and P. v. D., № 5095/71, решение от 7 декември 1976 г., Leyla Şahin v. T. [GC], № 44774/98, решение от 10 ноември 2005 г., Ропомаруови v. B., № 5335/05, решение от 21 юни 2011 г.). Позицията на жалбоподателя на засягане на това право е достатъчно да задейства изключението за съдебен контрол и обуславя процесуалната допустимост на жалбата.

Разгледана по същество, жалбата е основателна.

Съгласно чл. 168, ал. 1 от АПК, във връзка с чл. 146 от АПК, в настоящото производство съдът проверява законосъобразността на оспорения акт, като проверява дали е издаден от компетентен орган и при спазване на законоустановената форма, спазени ли са процесуалните и материалноправните разпоредби, относно издаването му.

Предвид издаването на оспорения отказ от С. В., за когото е представена заповед за определянето му за компетентен да съставя формулярите по заявленията за визи, съдът приема, че актът е издаден от компетентен административен орган.

Спазена е и предвидената форма, в случая отразена, чрез съответния стандартен формуляр за уведомление за основанията за отказ за издаване на виза, анулиране или отмяна на виза за дългосрочно пребиваване съгласно Приложение № 7 към чл.34, ал.2 от НУРИВОВР.

Отказът е издаден след проведена съгласувателна процедура с Дирекция „Миграция“ - МВР и ДАНС съобразно чл. 30, ал 2 от НУРИВОВР, според който консулските длъжностни лица издават

или отказват издаването на виза за дългосрочно пребиваване след разрешение от Дирекция "К. отношения", въз основа на мотивирано становище на службите за административен контрол на чужденците в Република България и Държавна агенция "Национална сигурност". В случая съгласуването е с дадено с отрицателно становище на началник група „Миграция“ на ОД на МВР [населено място] – МВР, обективизирано в писмо рег. № 5373р-354 от 18.02.2025 г., приложено по административната преписка и обосновано с наличие на основания по чл.10, ал.1, т.17 и т.22 от ЗЧРБ, докато от ДАНС посочват, че апликантът не е заплаха за националната сигурност и съответно нямат становище на хартиен носител, но предвид отрицателното становище от сектор „Миграция“ към ОДМВР Р., информацията е подкрепена от ТДНС Р. по електронен път чрез Националната визова информационна система и няма изготвен писмен документ. Приема се в съдебната практика за допустимо мотивите на един административен акт да бъдат изложени и в друг документ, предхождащ или съпътстващ издаването на акта. В случая това са мотивите на отрицателното становище на началник група „Миграция“ при ОДМВР-Р., с уточнението, че в оспорения отказ е посочено единствено основаниято по чл.10, ал.1, т.17 от ЗЧРБ. Така формално отказът, постановен на формуляр по образец, е мотивиран съобразно общото изискване на чл.59, ал.2, т.4 от АПК – с посочване на фактическите и правни основания за издаване на акта и при спазване на предвидената процедура.

При липса на нарушения на компетентност, форма и процедура, административният орган е постановил отказа в противоречие с материалния закон и целта му.

Видно от установеното от фактическа страна, жалбоподателят съгласно издадените удостоверения от дирекция „Висше образование“ на МОН и от Русенски университет „А. К.“ е приет за студент за учебната 2024/2025 година, специалност „Информационни и комуникационни технологии“, на български език, редовна форма на обучение, за срок от 4 години за придобиване на образователно-квалификационна степен „Бакалавър“, като трябва да премине специализирана и езикова подготовка в „Департамент за езиково обучение към Русенски университет“ с продължителност от 11 месеца. Представени са доказателства за заплатена пълна такса за подготвителния курс в размер на 2500 евро, а съгласно удостовереното от университета по време на обучението си студентът ще бъде настанен в студентските общежития на Русенски университет с посочване на мястото.

Според информацията от Русенския университет подготвителният курс за езикова и специализирана подготовка се провежда целогодишно в малки групи до 10 студента, които започват занятия в различни периоди според готовността им. Последната група е започнала обучение през март 2025 г. и ще го завърши през август 2025 г., като успешно завършилите могат да се запишат в първи курс за учебната 2025/2026 година.

Тоест фактите по делото, конкретно за жалбоподателя, и то удостоверени с официални документи, установяват една ясна цел на заявлението за виза на жалбоподателя, а именно обучение в Русенския университет, в който е записан и платил таксата, а и съответства като време на подаване – февруари 2025г., което съответства с описаното в удостоверението от това учебно заведение, че през март 2025 започва поредният езиков курс и след това преминалите го могат да се запишат в първи курс за учебната 2025/2026г. Потвърждава се и от сведенията, дадени на беседа, описана в една от докладните записки от друг чуждестранен студент, вече обучаващ се на място, че курсът му продължил около 5 месеца. В този смисъл изразените съмнения в приложените становища, че гражданинът е изпуснал срока за записване на езиков курс и съответно е предпоставка за липса на интерес от обучителния процес, остават само предположения.

При горната фактология не се установява посоченото от органа основание за отказа – правното

по чл.10, ал.1, т.17 от ЗЧРБ, и фактическото – целта и условията на планирания престой не са обосновани, тъй като се опровергават от представените по делото доказателства.

Разпоредбата на чл.10, ал.1, т.17 от ЗЧРБ предвижда невъзможност да се докажат достоверно целта и условията на заявеното пребиваване или транзитно преминаване, или летищен транзит. Изложените от административния орган съображения за хипотетична невъзможност кандидатът да проведе езиковото си обучение излизат извън неговата компетентност и са опровергани от официалната информация на Русенския университет, че обучението се провежда целогодишно. При наличието на доказателства за прием и заплатена такса, доводите за липса на обоснована цел на пребиваването са недоказани. Подобни предположения представляват недопустима намеса в гарантираното от чл. 2 на Протокол № 1 към ЕКПЧ право на образование.

Действително, по делото са налице данни, събрани от органите на ОДМВР Р., група „Миграция“, че е налице необичаен досега интерес на голям брой чуждестранни граждани от И., П. и Б. да се обучават в Русенския университет „А. К.“, голяма част от които не завършват предвиденото обучение и възниква съмнение за повишен миграционен риск в разглежданите като типични и масови случаи. Но тези предположения не може автоматично и „по презумпция“ да изключват правото на образование на всеки такъв гражданин, който е кандидатствал за виза за образованието си. Посоченият от административния орган „повишен миграционен риск“ има общ и статистически характер и не е подкрепен с конкретни данни относно личността на жалбоподателя. Такъв аргумент не може да замени изискуемата от закона индивидуална преценка. Видно и от приложената по делото кореспонденция между миграционните и консулските органи и ръководството на университета, препоръките, специално към Дирекция „К. отношения“ – МВнР С., са да се провежда подробно интервю и да се изискват допълнителни доказателства за издръжката, а не просто да се постановяват откази, каквото в случая няма данни да е направено. Административните органи са длъжни да извършват конкретен, индивидуализиран анализ, а не да се основават на общи предположения за поведение на лица от определена държава или група. Прилагането на общи презумпции относно „миграционен риск“ противоречи на принципа на пропорционалност и може да доведе до непряка дискриминация по държавна принадлежност, несъвместима с чл. 14 от Конвенцията, както и до непропорционална намеса в правото на образование по чл. 2 от Протокол № 1.

Като незаконосъобразен отказът следва да се отмени на основание чл.172, ал.2 АПК и преписката следва да се върне на административния орган съгласно чл.173, ал.2 АПК за ново произнасяне по заявлението за виза на жалбоподателя при изпълнение на указанията по тълкуване и прилагане на закона, дадени с решението.

При този изход на спора на основание чл.143, ал.1 АПК на жалбоподателя следва да се присъдят сторените разноски за държавна такса в размер на 10 лв. Претендира се и адвокатско възнаграждение съгласно чл.38, ал.1, т.2 от Закона за адвокатурата, уреждащ хипотеза на безплатна адвокатска помощ в полза на материално затруднени лица. Това основание изрично е посочено в сключения договор за правни услуги от 12.03.2025г., поради което в полза на адв. Г. П. следва да се присъди адвокатско възнаграждение в размер на 1000 лв. съгласно чл.8, ал.3 от Наредба № 1/2004 г. за възнаграждения за адвокатската работа. Възражението за прекомерност на ответника е неоснователно, тъй като хонорарът се определя в нормативно определения минимум.

Воден от горното, Административен съд София – град, I отделение, 6 състав,

РЕШИ:

ОТМЕНЯ Отказ от 10.03.2025г. за издаване на виза за дългосрочно пребиваване (виза вид „D“), издаден от завеждащ Консулска служба към Посолството на Република България в Д. И. по

заявление от 03.02.2025г. на А. А., [дата на раждане] , гражданин на Б..

ИЗПРАЩА преписката на административния орган за произнасяне по заявление от 03.02.2025 г. за издаване на виза за дългосрочно пребиваване (виза вид „D“), подадено от А. А., [дата на раждане] , гражданин на Б., при съобразяване указанията по тълкуването и прилагането на закона, дадени с настоящото решение.

ОСЪЖДА Министерство на външните работи да заплати на А. А., [дата на раждане] , гражданин на Б., разносните по делото за държавна такса в размер на 10 лв.

ОСЪЖДА Министерство на външните работи да заплати на адвокат Г. П. П. от АК Р., номер [ЕГН], с адрес на кантората [населено място], [улица], вх. 3, ет.1, ап.24, адвокатско възнаграждение в размер на 1000 лв. на основание чл.38, ал.1, т.2 от Закона за адвокатурата.

Решението може да се обжалва пред Върховен административен съд на РБ с касационна жалба в 14-дневен срок от съобщаването.

Съдия: